2024/2994

4.12.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2024/2994,

annettu 27 päivänä marraskuuta 2024,

direktiivien 2009/65/EY, 2013/36/EU ja (EU) 2019/2034 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse keskusvastapuoliin liittyvän keskittymäriskin ja keskitetysti määritettyihin johdannaistransaktioihin liittyvän vastapuoliriskin käsittelystä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 53 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan keskuspankin lausunnon ([1]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([2]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 ([3]) kanssa ja sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/65/EY ([4]) on tarpeen vahvistaa yhdenmukaiset säännöt, joilla puututaan vastapuoliriskiin siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten, jäljempänä ”yhteissijoitusyritykset”, toteuttamissa johdannaistransaktioissa silloin, kun tällaiset transaktiot on määritetty mainitun asetuksen mukaisesti toimiluvan saaneessa tai tunnustetussa keskusvastapuolessa. Direktiivissä 2009/65/EY asetetaan vastapuoliriskiä koskevia rajoituksia ainoastaan OTC-johdannaistransaktioille riippumatta siitä, onko johdannaiset määritetty keskusvastapuolessa. Koska keskusvastapuolimääritysjärjestelyt vähentävät johdannaissopimuksiin erottamattomasti liittyvää vastapuoliriskiä, sovellettavia vastapuoliriskirajoja määritettäessä on tarpeen ottaa huomioon, onko johdannainen määritetty keskitetysti sellaisessa keskusvastapuolessa, jolle on myönnetty toimilupa tai joka on tunnustettu asetuksen (EU) N:o 648/2012 mukaisesti, sekä luoda tasapuoliset toimintaedellytykset pörssilistattujen johdannaisten ja OTC-johdannaisten välille. Sääntely- ja yhdenmukaistamistarkoituksessa on myös tarpeen poistaa vastapuoliriskirajat ainoastaan, jos vastapuolet käyttävät asetuksen (EU) N:o 648/2012 mukaisesti toimiluvan saaneita tai tunnustettuja keskusvastapuolia määrityspalvelujen tarjoamiseen määritysosapuolille ja niiden asiakkaille.

(2) Jotta pääomamarkkinaunionin tavoitteita voidaan edistää, keskusvastapuolten tehokkaan käytön mahdollistamiseksi on tarpeen puuttua tiettyihin keskusvastapuolimäärityksen käytön esteisiin direktiivissä 2009/65/EY ja tehdä selvennyksiä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin 2013/36/EU ([5]) ja (EU) 2019/2034 ([6]). Unionin rahoitusjärjestelmän liiallinen riippuvuus järjestelmän kannalta merkittävistä kolmansien maiden keskusvastapuolista (toisen tason keskusvastapuolet) voi aiheuttaa rahoitusvakauteen liittyviä huolenaiheita, joihin on puututtava asianmukaisesti. Jotta voidaan varmistaa unionin rahoitusvakaus ja vähentää riittävästi mahdollisia leviämisriskejä unionin rahoitusjärjestelmässä, olisi otettava käyttöön asianmukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin tunnistamista, hallintaa ja seurantaa. Tässä yhteydessä direktiivejä 2013/36/EU ja (EU) 2019/2034 olisi muutettava, jotta laitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä voidaan

([1]) EUVL C 204, 12.6.2023, s. 3.
([2]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 24. huhtikuuta 2024 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 19. marraskuuta 2024.
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).
([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32).
([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).
([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/2034, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta ja direktiivien 2002/87/EY, 2009/65/EY, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU ja 2014/65/EU muuttamisesta (EUVL L 314, 5.12.2019, s. 64).

kannustaa toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet liiketoimintamallinsa mukauttamiseksi niin, että ne voivat varmistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2024/2987 ([7]) sisältyvillä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muutoksilla käyttöön otettujen, määritystä koskevien uusien vaatimusten noudattamisen ja parantaa yleisesti riskinhallintakäytäntöjään ottaen huomioon myös markkinoilla harjoittamansa toiminnan luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden. Vaikka toimivaltaisilla viranomaisilla on jo käytössään kattava valikoima valvontatoimenpiteitä ja -valtuuksia, joiden ansiosta ne voivat puuttua laitosten ja sijoituspalveluyritysten riskinhallintakäytännöissä ilmeneviin puutteisiin, mukaan lukien vaatimus pitää täydentäviä omia varoja sellaisten riskien varalta, joita olemassa olevat pääomavaatimukset eivät kata tai eivät kata riittävästi, näitä valvontatoimenpiteitä ja -valtuuksia olisi tehostettava keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan liiallisen keskittymäriskin osalta erityisillä 2 pilarin mukaisilla lisävälineillä ja -valtuuksilla.

(3) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita, joita ovat sen varmistaminen, että luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja niiden toimivaltaiset viranomaiset valvovat ja vähentävät asianmukaisesti keskittymäriskiä, joka aiheutuu järjestelmän kannalta huomattavan merkittäviä palveluja tarjoaviin toisen tason keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista, sekä vastapuoliriskirajojen poistaminen johdannaistransaktioilta, jotka määritetään keskitetysti asetuksen (EU) N:o 648/2012 mukaisesti toimiluvan saaneessa tai tunnustetussa keskusvastapuolessa, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

(4) Direktiivit 2009/65/EY, 2013/36/EU ja (EU) 2019/2034 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin 2009/65/EY muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2009/65/EY seuraavasti:

1) lisätään 2 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”u) ”keskusvastapuolella” Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 (*) 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä keskusvastapuolta.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).”;

2) muutetaan 52 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toisen alakohdan johdantokappale seuraavasti:

”Yhteissijoitusyrityksen vastapuoliriski johdannaistransaktiossa, jota ei määritetä keskitetysti asetuksen (EU) N:o 648/2012 14 artiklan mukaisesti toimiluvan saaneessa tai mainitun asetuksen 25 artiklan mukaisesti tunnustetussa keskusvastapuolessa, ei saa ylittää:”;

b) muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) korvataan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/2987, annettu 27 päivänä marraskuuta 2024, asetusten (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 575/2013 ja (EU) 2017/1131 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse toimenpiteistä, joilla lievennetään kolmansien maiden keskusvastapuoliin liittyviä liiallisia vastuita ja parannetaan unionin määritysmarkkinoiden tehokkuutta (EUVL L, 2024/2987, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

”Jäsenvaltiot voivat korottaa 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyn 5 prosentin rajan enintään 10 prosenttiin. Jos ne menettelevät näin, yhteissijoitusyrityksen sellaisissa liikkeeseenlaskijoissa, joihin kuhunkin se sijoittaa yli 5 prosenttia varoistaan, omistamien siirtokelpoisten arvopaperien ja rahamarkkinavälineiden kokonaisarvo ei kuitenkaan saa ylittää 40:tä prosenttia sen varojen arvosta. Tämä rajoitus ei koske talletuksia eikä johdannaistransaktioita, jotka on tehty sellaisten rahoituslaitosten kanssa, joiden toiminnan vakautta valvotaan.”;

ii) korvataan toisen alakohdan c alakohta seuraavasti:

”c) riskejä, jotka aiheutuvat kyseisen yhteisön kanssa tehdyistä johdannaistransaktioista, joita ei määritetä keskitetysti asetuksen (EU) N:o 648/2012 14 artiklan mukaisesti toimiluvan saaneessa tai mainitun asetuksen 25 artiklan mukaisesti tunnustetussa keskusvastapuolessa.”.

2 artikla

Direktiivin 2013/36/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2013/36/EU seuraavasti:

1) korvataan 74 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) tehokkaat prosessit sellaisten riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi ja seuraamiseksi, joita niihin kohdistuu tai saattaa kohdistua, sekä niistä raportoimiseksi, mukaan lukien ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät riskit lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä sekä keskittymäriski, joka aiheutuu keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista, ottaen huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 (*) 7 a artiklassa säädetyt edellytykset;

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).”;

2) lisätään 76 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ylin hallintoelin laatii erityisiä suunnitelmia ja määrällisiä tavoitteita asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti seuratakseen ja käsitelläkseen keskittymäriskiä, joka aiheutuu unionille tai sen yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle järjestelmän kannalta huomattavan merkittäviä palveluja tarjoaviin keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista.”;

3) lisätään 81 artiklaan kohta seuraavasti:

”Toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava ja seurattava laitosten käytäntöjen kehittymistä siltä osin kuin on kyse niiden keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin hallinnasta, mukaan lukien tämän direktiivin 76 artiklan 2 kohdan viidennen alakohdan mukaisesti laaditut suunnitelmat, ja edistymisestä niiden liiketoimintamallien mukauttamisessa asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklassa säädettyihin vaatimuksiin.”;

4) lisätään 100 artiklaan kohta seuraavasti:

”5. EPV laatii yhteistyössä EAMV:n kanssa asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan mukaisesti ohjeet, joissa täsmennetään johdonmukainen menetelmä keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin sisällyttämiseksi valvonnallisiin stressitesteihin.

EPV antaa tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut ohjeet viimeistään 25 päivänä kesäkuuta 2026.”;

5) lisätään 104 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”o) vaatia laitoksia vähentämään keskusvastapuoleen liittyviä vastuitaan tai järjestämään vastuitaan uudelleen määritystileillään asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklan mukaisesti, jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että kyseiseen keskusvastapuoleen liittyvistä vastuista aiheutuu liiallinen keskittymäriski.”.

3 artikla

Direktiivin (EU) 2019/2034 muuttaminen

Muutetaan direktiivi (EU) 2019/2034 seuraavasti:

1) lisätään 3 artiklan 1 kohtaan alakohdat seuraavasti:

”34) ”keskusvastapuolella” Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 (*) 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä keskusvastapuolta;

35) ”ehdot täyttävällä keskusvastapuolella” asetuksen N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 88 alakohdassa määriteltyä keskusvastapuolta.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).”;

2) korvataan 26 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) tehokkaat prosessit sellaisten riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi ja seuraamiseksi, joita sijoituspalveluyrityksiin kohdistuu tai saattaa kohdistua tai joita ne aiheuttavat tai saattavat aiheuttaa muille, sekä niistä raportoimiseksi, mukaan lukien keskittymäriski, joka aiheutuu keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista, ottaen huomioon asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklassa säädetyt edellytykset;”;

3) muutetaan 29 artiklan 1 kohta seuraavasti:

a) lisätään alakohta seuraavasti:

”e) keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin merkittävät aiheuttajat ja vaikutukset sekä merkittävät vaikutukset omiin varoihin.”;

b) lisätään viidennen alakohdan jälkeen alakohta seuraavasti:

”Ensimmäisen alakohdan e alakohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että ylin hallintoelin laatii erityisiä suunnitelmia ja määrällisiä tavoitteita asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti seuratakseen ja käsitelläkseen keskittymäriskiä, joka aiheutuu unionille tai sen yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle järjestelmän kannalta huomattavan merkittäviä palveluja tarjoaviin keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista.”;

4) lisätään 36 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Ensimmäisen alakohdan a alakohdan soveltamiseksi toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava ja seurattava sijoituspalveluyritysten käytäntöjen kehittymistä siltä osin kuin on kyse niiden keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin hallinnasta, mukaan lukien tämän direktiivin 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti laaditut suunnitelmat, ja edistymisestä niiden liiketoimintamallien mukauttamisessa asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklassa säädettyihin vaatimuksiin.”;

5) muutetaan 39 artiklan 2 kohta seuraavasti:

a) korvataan johdantokappale seuraavasti:

”Sovellettaessa tämän direktiivin 29 artiklaa, 36 artiklaa, 37 artiklan 3 kohtaa ja 38 artiklaa sekä asetusta (EU) 2019/2033 toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava ainakin valtuudet”;

b) lisätään alakohta seuraavasti:

”n) vaatia sijoituspalveluyrityksiä vähentämään keskusvastapuoleen liittyviä vastuitaan tai järjestämään vastuitaan uudelleen määritystileillään asetuksen (EU) N:o 648/2012 7 a artiklan mukaisesti, jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että kyseiseen keskusvastapuoleen liittyvistä vastuista aiheutuu liiallinen keskittymäriski.”.

4 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 25 päivänä kesäkuuta 2026. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasburgissa 27 päivänä marraskuuta 2024.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puheenjohtaja	*Puheenjohtaja*
R. METSOLA	BÓKA J.